

Spis treści

Wstęp	13
Wykład 1	
O genezie, aksjologii i zasadach prawnej ochrony środowiska	17
1.1. Prawne rozumienie ochrony środowiska	17
1.2. Prawo ochrony środowiska jako odrębna gałąź prawa	18
1.3. Geneza polityki ochrony środowiska z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju	20
1.4. Transgraniczność zagadnień ochrony środowiska	23
1.5. Charakterystyka normatywna środowiska	24
1.6. Rodzaje zanieczyszczeń środowiska	26
1.7. Środowisko - przyroda - różnorodność biologiczna	29
1.8. Początki prawa ochrony środowiska	29
1.9. Ochrona środowiska w prawie polskim	31
1.10. Zasady korzystania ze środowiska	32
1.11. Korzystanie z zasobów przyrody mających status międzynarodowy	36
Literatura	37
Wykład 2	
O rozwoju prawa ochrony środowiska, czyli od ochrony przyrody przez „zieloną” gospodarkę do ochrony klimatu	39
2.1. Ochrona środowiska w Konstytucji RP	39
2.2. Etapy rozwoju prawa ochrony środowiska w Polsce	40
2.3. Zmiany klimatu a prawo ochrony środowiska	44
2.4. Konstytucyjna zasada wolności gospodarczej a ochrona środowiska	47
2.5. Gospodarcze prawo środowiska	50
Literatura	55
Wykład 3	
O prawnej ochronie dziedzictwa przyrodniczego	57
3.1. Stan różnorodności biologicznej, ochrony gatunkowej i obszarowej w Polsce	57
3.2. Dyrektywa Siedliskowa zwana Dyrektywą Habitatową i Dyrektywa Ptasia	58
3.3. Prawne działania na rzecz ochrony przyrody i różnorodności biologicznej	60
3.4. Studium przypadku w sprawie C-344/08 przeciwko Tomaszowi Ruchachowi	64
Literatura	66

Wykład 4

O gospodarowaniu w parkach narodowych i na obszarach Natura 2000 **67**

4.1. Parki narodowe jako najważniejsza prawna forma ochrony przyrody w Polsce i na świecie	67
4.2. Obszary Natura 2000 jako instrument zarządzania środowiskiem w Unii Europejskiej	73
4.3. Studium przypadku „Dolina Rospudy”	77
Literatura	81

Wykład 5

O znaczeniu prawa międzynarodowego w ochronie przyrody **84**

5.1. Wielość konwencji międzynarodowych w zakresie ochrony przyrody	84
5.2. Obszary chronione na świecie według klasyfikacji Światowej Unii Przyrody	89
5.3. Konwencja o różnorodności biologicznej	91
5.4. Ochrona <i>in situ</i>	94
5.5. Ochrona <i>ex situ</i>	96
Literatura	99

Wykład 6

O prawnych instrumentach zarządzania środowiskiem **100**

6.1. Charakterystyka zarządzania środowiskiem	100
6.2. Zintegrowane zarządzanie środowiskiem	101
6.3. Prawo do informacji o środowisku	103
6.4. Ocena oddziaływania na środowisko	105
6.5. Partycypacja społeczna w ochronie środowiska	106
6.6. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach	108
6.7. Opłata depozytowa i produktowa	109
6.8. Opłaty za korzystanie ze środowiska	111
6.9. Standardy jakości środowiska	112
6.10. Najlepsze dostępne techniki (BAT)	112
Literatura	113

Wykład 7

O kompensacji szkód wyrządzonych w środowisku na przykładzie zmian klimatu **115**

7.1. Prawnomiędzynarodowa odpowiedzialność za szkody ekologiczne	115
7.2. Negatywne skutki zmian klimatu a charakter szkód nimi wyrządzonych	117
7.3. Mierzalność szkód w środowisku	118
7.4. Realizacja zasady „zanieczyszczający płaci”	120
7.5. Odpowiedzialność cywilna w ochronie środowiska w prawie polskim	123
7.6. Ustawa z 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie	124

Literatura	125
Wykład 8	
O transgranicznej ochronie środowiska na przykładzie przekopu Mierzei Wiślanej w Polsce	127
8.1. Wielostronne umowy międzynarodowe	127
8.2. Umowy dwustronne	131
8.3. Ochrona prawna środowiska Mierzei Wiślanej	132
Literatura	135
Wykład 9	
O prawnej ochronie środowiska morskiego w kontekście środowiskowej gospodarki morskiej	137
9.1. Globalne przedsięwzięcia w zakresie ochrony środowiska morskiego	137
9.2. Konwencja o prawie morza jako przykład regulacji uniwersalnej	139
9.3. Morskie obszary chronione	140
9.4. Globalny zintegrowany system informacji żeglugowej i ochrony środowiska	142
9.5. Środowiskowa gospodarka morska	143
Literatura	145
Wykład 10	
O wpływie ochrony środowiska na lądzie na bezpieczeństwo ekologiczne Morza Bałtyckiego	147
10.1. Ramowa Dyrektywa Wodna	147
10.2. Bezpieczeństwo ekologiczne Morza Bałtyckiego	158
10.3. Ochrona jakościowa wód	152
10.4. Plany gospodarowania wodami	154
10.5. Zasady gospodarowania wodami	158
Literatura	159
Wykład 11	
O prawno-środowiskowych ograniczeniach wydobywania gazu łupkowego	161
11.1. Charakterystyka wydobywania gazu łupkowego	161
11.2. Ochrona dobrego stanu ekologicznego wód w prawie międzynarodowym	163
11.3. Zasada niepogarszania dobrego stanu ekologicznego wód w procesie wydobywania gazu łupkowego	167
11.4. Postępowanie koncesyjne	169
Literatura	172
Wykład 12	
O zadaniach i kompetencjach gminy w zakresie ochrony środowiska	175
12.1. Podstawy prawne obowiązków gminy w zakresie ochrony	

środowiska	175
12.2. Ochrona środowiska w planowaniu przestrzennym	177
12.3. Przeregulowanie problematyki odpadów komunalnych	180
12.4. Nadmierna penalizacja w ochronie zieleni i zadrzewień	182
Literatura	184
Wykład 13	
O zarządzaniu ochroną środowiska obszarów przybrzeżnych	185
13.1. Program Ochrony Brzegów Morskich (POBM)	185
13.2. Monitoring i budowa umocnień brzegów morskich	187
13.3. Prawna ochrona brzegów morskich jako czynnik przyrodniczej konkurencyjności regionów	189
Literatura	190
Wykład 14	
O kierunkach prawnej ochrony środowiska; od globalizacji do europeizacji	191
14.1. Globalizacja prawa ochrony środowiska	191
14.2. Europeizacja prawa ochrony środowiska	192
14.3. Główne problemy prawa ochrony środowiska	193
Literatura	195
Repetitorium	197
Wykaz umów międzynarodowych w dziedzinie ochrony środowiska, które Polska ratyfikowała	201
Wykaz najważniejszych aktów z polskiego prawa ochrony środowiska	205
Przykłady pytań egzaminacyjnych	207
Zagadnienia podstawowe w prawie ochrony środowiska	212
Literatura	217